

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

«Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας στις ποινικές υποθέσεις – εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία
2014/41/EU»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΓΕΝΙΚΑ

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, η βελτίωση και ανάπτυξη των οικονομικών συνθηκών δημιούργησε μια ευρεία κινητικότητα των ανθρώπων και του εμπορίου μέσω των συνόρων, με παράλληλη άνθηση του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος, που δεν γνώριζε πλέον θεωρητικά ή φυσικά σύνορα. Το γεγονός αυτό επέβαλλε στενότερη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των ευρωπαϊκών κρατών για την καταπολέμηση του εγκληματικού φαινομένου. Η συνεργασία αυτή εκδηλωνόταν, κατά το πλείστον, με την κατάρτιση διμερών συμβάσεων ή συνθηκών δικαστικής συνδρομής μεταξύ των διάφορων κρατών στην Ευρώπη, αφορούσε δε στην πλειονότητα των περιπτώσεων την κτήση και τη διαβίβαση των αποδείξεων από ένα ευρωπαϊκό κράτος σε άλλο.

Η αναγκαιότητα για δράση στον τομέα της αντεγκληματικής πολιτικής παραμερίζει προοδευτικά τις επιφυλάξεις, που στηρίζονται στην εθνική κυριαρχία, με αποτέλεσμα να γίνει μια προσπάθεια διεθνούς συνεργασίας για την καταπολέμηση των εγκλημάτων με διασυνοριακά στοιχεία και την αποδοχή μιας απλουστευμένης και ταχείας διαδικασίας για την κυκλοφορία των αποδείξεων στον ευρωπαϊκό χώρο, με την προσφυγή στον μηχανισμό της δικαστικής συνδρομής.

Στο πλαίσιο αυτό, καταρτίσθηκε η ευρωπαϊκή Σύμβαση δικαστικής συνδρομής την 20η Απριλίου 1959¹, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 12.06.1962 και συμπληρώθηκε α) με το Πρώτο Πρωτόκολλο της 17.3.1978 και β) με το Δεύτερο Πρωτόκολλο της 8.11.2001. Στην Ελλάδα, η εν λόγω Σύμβαση κυρώθηκε με το ΝΔ 4218/1961², με δύο επιφυλάξεις στα άρθρα 4 και 11.

Βάσει του άρθρου 1 της παραπάνω Σύμβασης τα Συμβαλλόμενα Μέρη δεσμεύθηκαν να παράσχουν μεταξύ τους την ευρύτερη δυνατή δικαστική συνδρομή σε κάθε διαδικασία σχετικά με παραβάσεις, των οποίων η καταστολή τύγχανε αναγκαία. Η εν λόγω Σύμβαση ως νομικό μέσο της παραδοσιακής δικαστικής συνεργασίας για την κτήση αποδεικτικών μέσων χαρακτηρίζεται από την “αρχή της αίτησης”³

¹ Council of Europe Treaty Series, No. 030.

² ΦΕΚ τευχ. Α' της 19.9.1961.

³ J. Pradel/G. Corstens, Droit pénal européen, 1999, No 156, p. 176.

(request for assistance, demande d' entraide), δηλαδή μια αρμόδια αρχή ενός κυρίαρχου κράτους, ενώπιον της οποίας εκκρεμεί η ποινική διαδικασία, υποβάλλει μια αίτηση σε μια αντίστοιχη αρχή ενός άλλου κυρίαρχου κράτους, το οποίο αποφασίζει να εκτελέσει ή μη την αίτηση αυτή.

Η Σύμβαση δικαστικής συνδρομής του 1959 είχε πολλές αδυναμίες, αφού με τον μηχανισμό αυτόν (της δικαστικής συνδρομής) η υπεροχή της εκτελεστικής εξουσίας κατά τη διαδικασία της δικαστικής συνεργασίας ήταν καθοριστική θεωρώντας το ποινικό δίκαιο στενά συνδεδεμένο με την κρατική κυριαρχία, ήτοι τον σκληρό πυρήνα της κρατικής υπόστασης. Ακόμη, η δικαστική συνεργασία υπόκειτο σε μια συγκυριακή πολιτική απόφαση, που λαμβανόταν σε κυβερνητικό-πολιτικό επίπεδο.

Επιπρόσθετα, η διαδικασία της συγκέντρωσης των αποδείξεων έπρεπε να συνάδει με την αρχή του "locus regit actum", η οποία μπορούσε να δημιουργήσει προβλήματα ως προς το παραδεκτό της απόδειξης στο αιτούν Μέρος κλπ.

Εκτός τούτων, η Σύμβαση αυτή δεν καθόριζε ομοιόμορφο τύπο, στον οποίο θα υποβαλλόταν η αίτηση ούτε προβλέπονταν προθεσμίες, εντός των οπίων το προς ο η αίτηση Μέρος έπρεπε να ενεργήσει. Ενόψει αυτών, η ως άνω παραδοσιακή διαδικασία αποδείχθηκε μακρόχρονη και διαδικαστικά περίπλοκη, χωρίς να απολήγει σε πολλές περιπτώσεις στην κτήση των αποδείξεων στο προς ο η αίτηση Μέρος.

Ορισμένα αδύνατα σημεία του καθεστώτος της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής βελτιώθηκαν με την πάροδο του χρόνου, με πρώτο παράδειγμα τη Σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας Σένγκεν, η οποία θα μεταβάλλει και θα απλουστεύσει τη διπλωματική διαδικασία, επιπλέον δε θα αρχίσει η δικαστικοποίηση της διακρατικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, θεσπίζοντας ως γενικό κανόνα την άμεση επικοινωνία μεταξύ των αρμόδιων δικαστικών αρχών του εκζητούντος και του εκζητούμενου μέρους⁴ (αρθρ. 53 Σύμβασης Σένγκεν).

Με ειδικό πρωτόκολλο στη Συνθήκη του Άμστερνταμ⁵ το κεκτημένο των συμφωνιών Σένγκεν ενσωματώθηκε στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ενόψει της δυσχέρειας πραγμάτωσης της δικαστικής συνεργασίας και συνακόλουθα της κτήσης των αποδείξεων μέσω της παραδοσιακής οδού της δικαστικής συνδρομής η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη (ΚΜ) της ΕΕ αναζήτησαν άλλη λύση και συγκεκριμένα την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.

Την αρχή αυτή της αμοιβαίας αναγνώρισης καθιέρωσε το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το 1979, με την περίφημη απόφαση Cassis de Dijon⁶ στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των αγαθών στην εσωτερική αγορά και των σχετικών εφαρμοστέων νομικών διατάξεων, γνωστή και ως αρχή της ισοδυναμίας ή αρχή του ελέγχου του κράτους προέλευσης.

Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στο πεδίο της ποινικής δικαιοσύνης, σύμφωνα με την Επιτροπή, εκτός των άλλων, στηρίζεται στην ιδέα ότι «ακόμη και αν κάποιο άλλο κράτος μέλος δεν αντιμετωπίζει

⁴ Ορολογία σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν της 14.06.1985.

⁵ Protocol (No 2) of the EU Treaty and the EC Treaty integrating the Schengen acquis into the framework of the European Union (OJ 1997 C 340).

⁶ ΔΕΚ, 20 Φεβρουαρίου 1979, υπόθεση 120/78.

δεδομένη υπόθεση κατά ταυτόσημο ή ανάλογο τρόπο με το κράτος του ενδιαφερομένου, τα αποτελέσματα είναι τέτοια, ώστε να θεωρούνται ισοδύναμα των αποφάσεων του κράτους του ενδιαφερομένου. Η αναγνώριση μιας αλλοδαπής δικαστικής απόφασης σε ποινικές υποθέσεις θα μπορούσε εξίσου να σημαίνει ότι αποκτά ισχύ εκτός του κράτους στο οποίο εκδόθηκε, είτε αναγνωρίζοντάς της τα έννομα αποτελέσματα που προβλέπονται από το αλλοδαπό ποινικό δίκαιο είτε λαμβάνοντάς την υπόψη προκειμένου να παράγει τα αποτελέσματα που προβλέπονται από το ποινικό δίκαιο του αναγνωρίζοντος κράτους»⁷.

Υπό το καθεστώς της αμοιβαίας αναγνώρισης, η δικαστική αρχή «διατάσσει» άμεσα μια αλλοδαπή δικαστική αρχή να αναγνωρίσει και εκτελέσει την απόφασή της εντός μιας ορισμένης προθεσμίας, με την επιφύλαξη προβολής περιορισμένων λόγων άρνησης. Έτσι, το αιτούν Μέρος γίνεται κράτος έκδοσης και το προς ο η αίτηση Μέρος⁸ γίνεται κράτος εκτέλεσης.

Η φιλοσοφία της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία στηρίζεται στην αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των ΚΜ (ως κρατών εκτέλεσης), απαιτεί από τα τελευταία να δεχθούν αλλοδαπές αποφάσεις και να τις εκτελέσουν «σαν να ήταν δικές τους», χωρίς να μπορούν να ελέγχουν τη νομιμότητα της αλλοδαπής δικαστικής απόφασης πριν από την εκτέλεσή της. Ως συνέπεια, η εκτέλεση μιας απόφασης ρυθμίζεται από την αρχή “forum regit actum”, που καθιστά ευκολότερη την αποδοχή της συλλογής των αποδείξεων στην αλλοδαπή για το αιτούν Μέρος (κράτος έκδοσης).

Υπήρξαν, ωστόσο και σοβαρές αντιρρήσεις για την αποδοχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, αφού, μεταξύ των άλλων, της αποδίδουν ότι επιζητεί να υπερβεί τους φραγμούς της εθνικής κυριαρχίας και τη διαφορετικότητα των ευρωπαϊκών ποινικών συστημάτων, απειλεί δε τα βασικά ατομικά δικαιώματα, καθότι τα άτομα ευθέως εκτίθενται σε άλλες ποινικές (δικονομικές) διαδικασίες που μπορούν να διαφέρουν ουσιωδώς από τις αντίστοιχες εθνικές τους.

Η ανάπτυξη του τομέα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΔΕΥ) ως δυναμικού πεδίου πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπήρξε μία από τις πιο σημαντικές εξελίξεις της δεκαετίας του 1990. Με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣυνθΕΕ, Συνθήκη του Μάαστριχτ) την 1^η Νοεμβρίου 1993, η συνεργασία σε θέματα ΔΕΥ περιλήφθηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΕ. Τα θέματα αυτά αποτέλεσαν τον λεγόμενο “τρίτο πυλώνα” της Συνθήκης ΕΕ (Τίτλος IV)⁹.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1^η Μαΐου 1999, μετέβαλε την ανάπτυξη των πολιτικών της ΕΕ σε θέματα ΔΕΥ σε θεμελιακό στόχο, μέσω του άρθρου 2 της ΣυνθΕΕ, που προέβλεπε τη διατήρηση και την ανάπτυξη της ΕΕ ως «Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης» (Χώρος ΕΑΔ).

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την αμοιβαία αναγνώριση των οριστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις, Βρυξέλλες, 26.7.2000 COM (2000) 495 τελικό, σ. 5.

⁸ Ορολογία της ευρωπαϊκή σύμβασης δικαστικής συνδρομής του 1959.

⁹ Ο πρώτος πυλώνας ο “κοινοτικός”, που καθιέρωνε την “κοινοτική μέθοδο”, αφορούσε τις διατάξεις των Συνθηκών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη φυσιογνωμία και τις πολιτικές τους, την οικονομική και νομισματική ένωση, ενώ ο δεύτερος πυλώνας περιείχε τις ρυθμίσεις για τα θέματα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας (ίσχυε η διακυβερνητική μέθοδος).

Περαιτέρω, στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Tampere το έτος 1999¹⁰, μεταξύ άλλων τονίσθηκε ότι η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων θα αποτελούσε τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των KM¹¹.

Πρώτη απόπειρα εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης αποτέλεσε η Σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων¹², που υπογράφηκε την 29.5.2000 μεταξύ των KM της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 23.8.2005, χωρίς, ωστόσο, να επικυρωθεί από την Ελλάδα.

Η Σύμβαση του 2000 περιέχει διατάξεις για ανταλλαγή πληροφοριών και παρέχει δυνατότητα για άμεση δικαστική συνδρομή και επικοινωνία μεταξύ των δικαστικών αρχών.

Η δε ανάπτυξη νέων τεχνικών και οι συνακόλουθες σημαντικές τεχνολογικές εξελίξεις διευκόλυναν την αμοιβαία συνδρομή στην Ευρωπαϊκή Ένωση με εικονοτηλεδιάσκεψη, τηλεφωνική συνδιάλεξη καθώς και με την άρση απορρήτου τηλεπικοινωνιών (άρθρα 10, 11, και 17 έως 22 της Σύμβασης του 2000).

Επιπλέον, τα KM θεωρώντας ότι το σοβαρό οικονομικό έγκλημα είναι ένας από τους τομείς ιδιαίτερης σημασίας και ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί το θεμελιώδες στοιχείο του οργανωμένου εγκλήματος (βλ. επίσης τα συμπεράσματα του Tampere) θεσμοθέτησαν Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ευρωπαϊκής Σύμβασης του 2000, διατάξεις του οποίου προέβλεπαν τη δικαστική συνδρομή σχετικά με τραπεζικούς λογαριασμούς¹³.

Μετά τα συμπεράσματα του Tampere υιοθετήθηκαν διάφορα σχέδια και προγράμματα προς υποστήριξη της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.

Ειδικότερα:

- Το Πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις¹⁴, που υιοθετήθηκε την 29.11.2001.
- Η ανακοίνωση της Επιτροπής για την αμοιβαία αναγνώριση των οριστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις¹⁵.
- Το πρόγραμμα της Χάγης¹⁶, το οποίο περιλαμβάνεται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004, που καθόρισε έναν πενταετή οδικό χάρτη για την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

¹⁰ G. Kerchove, L' espace judiciaire pénal européen après Amsterdam et le sommet de Tampere, in G. de Kerchove et A. Weyembergh, Vers un espace judiciaire pénal européen, 2000, p.3.

¹¹ European Council, Presidency Conclusions, 15 – 16 October 1999, Tampere, <http://www.europarl.europa.eu/summits/tampen.htm>. With regard to evidence, βλ. σημ. 36.

¹² Επίσημη Εφημερίδα C 197, 12.7.2000.

¹³ Επίσημη Εφημερίδα αριθμ. 326 της 21/11/2001 σ. 0002-0008.

¹⁴ Επίσημη Εφημερίδα C12, 15.1.2001.

¹⁵ European Commission, Programme of measures to implement the principle of mutual recognition of decisions in criminal matters, OJC 12/10 of 15.1.2001.

¹⁶ Επίσημη Εφημερίδα C 53, 3.3.2005.

- Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13.6.2002¹⁷, σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και με τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ κρατών μελών.
- Η απόφαση-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22.7.2003¹⁸, σχετικά με την εκτέλεση στην Ευρωπαϊκή Ένωση των αποφάσεων δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων, ανταποκρινόταν στην ανάγκη άμεσης αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων, ώστε να προλαμβάνεται η καταστροφή, παραποίηση, μετατόπιση, μεταφορά ή η εξαφάνιση των αποδεικτικών στοιχείων.

Την 14.11.2003 η Επιτροπή παρουσίασε πρόταση για απόφαση – πλαίσιο (Α-Π) θέσπισης ευρωπαϊκού εντάλματος συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων (ΕΕΣΑΣ)¹⁹, προκειμένου να βελτιώσει τη δικαστική συνεργασία στη συλλογή προϋπαρχόντων (υποστατών) αποδεικτικών στοιχείων.

Η παραπάνω Α-Π δεν είχε εκτεταμένο πεδίο εφαρμογής, καλύπτοντας περιορισμένο φάσμα της δικαστικής συνεργασίας, καθόσον ίσχυε μόνον για κτήση αποδεικτικών στοιχείων που ήδη υπάρχουν σαν έγγραφα, αντικείμενα ή δεδομένα, τηρούσε δε την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης. Είχε ως σκοπό την απλούστευση και επιτάχυνση στη συγκέντρωση και διαβίβαση των αποδείξεων σε ποινικές υποθέσεις, ώστε να επιτευχθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των αποδείξεων για την αποτελεσματική καταπολέμηση του διασυνοριακού και οργανωμένου εγκλήματος²⁰.

Η εν λόγω Α-Π ίσχυσε μόνο σε δύο από τα 28 ΚΜ της ΕΕ (Δανία, Φινλανδία), καίτοι η επίσημη ημερομηνία ισχύος ήταν ο Ιανουάριος του 2011, με πρακτική συνέπεια να θεωρείται ως μη υπάρχουσα.

Από την έκδοση των αποφάσεων – πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ και 2008/978/ΔΕΥ είχε καταστεί σαφές ότι το υπάρχον πλαίσιο για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων ήταν υπερβολικά κατακερματισμένο και περίπλοκο, με επακόλουθο να απαιτείται μια νέα προσέγγιση.

Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης της 11.12.2009 υπέδειξε στην Επιτροπή να συντάξει μια πρόταση Οδηγίας για συγκέντρωση αποδείξεων περιλαμβάνοντας μεταξύ των προτεραιοτήτων τη σύσταση ενός συνεκτικού συστήματος για την κτήση των αποδείξεων με διασυνοριακή διάσταση²¹. Η Επιτροπή δημοσίευσε μια Πράσινη Βίβλο και άρχισε μια διαδικασία διαβουλεύσεων²².

Μετά το πρόγραμμα της Στοκχόλμης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε επίσης ένα συνεκτικό σύστημα που θα αντικαθιστούσε όλα τα υπάρχοντα νομικά μέσα στον συγκεκριμένο τομέα, περιλαμβανομένης της απόφασης-πλαίσιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων, που θα κάλυπτε στο μέτρο του δυνατού όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων.

¹⁷ Επίσημη Εφημερίδα L 190, 18.7.2002.

¹⁸ Επίσημη Εφημερίδα L 196, 2.8.2003.

¹⁹ Com (2003) 688 final, 14.11.2003.

²⁰ Explanatory Memorandum, Proposal for a European Evidence Warrant, § 28.

²¹ The Stockholm Programme, Brussels 23.11.2009, 164 84/2009 JAI 866, point 3.1.1.

²² European Commission, Green Paper on obtaining evidence in criminal matters from one Member State to another and securing its admissibility, Com (2009), 624, Brussels, 11 November 2009 (b).

Την 29η Απριλίου 2010 επτά ΚΜ της ΕΕ (Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Ισπανία, Εσθονία, Σλοβενία και Σουηδία), σύμφωνα με το άρθρο 76β της ΣΛΕΕ, κατέθεσαν πρόταση Οδηγίας²³ για τη θέσπιση νέας νομικής πράξης, την Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας (ΕΕΕ) σε ποινικές υποθέσεις. Ο σκοπός της εν λόγω πρωτοβουλίας των ως άνω ΚΜ συνίστατο στη δημιουργία ενός ενιαίου, αποτελεσματικού και ευέλικτου νομικού μέσου για την κτήση αποδείξεων βρισκόμενων σε ένα άλλο ΚΜ στο πλαίσιο ορισμένης ποινικής διαδικασίας²⁴.

Η ΕΕΕ έχει οριζόντιο πεδίο εφαρμογής και επομένως εφαρμόζεται σε όλα τα ερευνητικά μέτρα που στοχεύουν στη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων.

Την 14 Μαρτίου 2014 το Συμβούλιο Υπουργών υιοθέτησε την Οδηγία για το ευρωπαϊκό ένταλμα έρευνας²⁵.

Σύμφωνα με το άρθρο 34 της υπό εξέταση Οδηγίας, αν αυτή τεθεί σε ισχύ θα αντικαταστήσει (μεταξύ των ΚΜ):

αα. Την Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων της 20ης Απριλίου 1959 και τα δύο πρόσθετα πρωτόκολλα της 17ης Μαρτίου 1978 και της 8ης Νοεμβρίου 2001 καθώς και διμερείς συμφωνίες που έχουν συναφθεί δυνάμει του άρθρου 26 της εν λόγω Σύμβασης.

ββ. Τη Σύμβαση της 19ης Ιουνίου 1990 για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985.

γγ. Τη Σύμβαση της 29ης Μαΐου 2000 για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και το πρωτόκολλο της 16ης Οκτωβρίου 2001.

δδ. Την απόφαση πλαίσιο 2008/978/ΔΕΥ, που καθιέρωνε το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων για όλα τα κράτη μέλη που συμμετείχαν στην έκδοση της παρούσας Οδηγίας.

εε. Τις διατάξεις της απόφασης-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ για όλα τα κράτη μέλη που συμμετείχαν στην έκδοση της παρούσας Οδηγίας ως προς τη δέσμευση αποδεικτικών στοιχείων.

Η πρόταση Οδηγίας έχει ως νομική βάση το άρθρο 82 § 2 της ΣΛΕΕ, που υιοθετεί την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές υποθέσεις.

Το παρόν σχέδιο νόμου για την ΕΕΕ αποτελείται από 35 άρθρα και διαιρείται σε 7 Κεφάλαια (πέραν των παραρτημάτων): 1) Το Κεφάλαιο Α' με τίτλο Γενικές Διατάξεις (άρθρα 1-5), 2) το Κεφάλαιο Β' με τίτλο Έκδοση και διαβίβαση ΕΕΕ (άρθρα 6-10), 3) το Κεφάλαιο Γ' με τίτλο Διαδικασίες και διασφαλίσεις εκτέλεσης ΕΕΕ από την Ελλάδα (άρθρα 11-23), 4) το Κεφάλαιο Δ' με τίτλο Ειδικές διατάξεις (άρθρα 24-31), 5) το Κεφάλαιο Ε' με τίτλο Άρση απορρήτου τηλεπικοινωνιών (άρθρα 32-33), 6) το Κεφάλαιο ΣΤ' με τίτλο Προσωρινά Μέτρα (άρθρο 34), 7) το Κεφάλαιο Ζ' με τίτλο Τελικές Διατάξεις (άρθρα 35).

²³ Το άρθρο 288 της ΣΛΕΕ αναγνωρίζει μόνο πέντε νομικές πράξεις, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται πλέον η απόφαση – πλαίσιο.

²⁴ Proposal for a Directive of the European Parliament and the Council regarding the European Investigation Order in criminal matters – Explanatory Memorandum, p.1.

²⁵ Council of the European Union, Brussels, 14 March 2014 7559/14.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΤΟΛΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Άρθρο 1

Στο πρώτο άρθρο ορίζεται το αντικείμενο του νομοσχεδίου.

Άρθρο 2

Στο άρθρο 2 περιλαμβάνεται ο ορισμός της έννοιας της Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας (παρ. 1), ορίζεται ότι αυτή εκτελείται με βάση την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης (παρ. 2) και προβλέπεται ότι η έκδοση, η διαβίβαση και η εκτέλεσή της γίνεται με σεβασμό στα ατομικά δικαιώματα, όπως αυτά κατοχυρώνονται στο ενωσιακό, αλλά και το εσωτερικό δίκαιο.

Άρθρο 3

Το άρθρο 3 περιλαμβάνει τους γενικούς ορισμούς των βασικότερων όρων του σχεδίου νόμου (καθόσον οι ρυθμίσεις που καθορίζουν τα αρμόδια για την Ελλάδα όργανα της ΕΕΕ περιλαμβάνονται σε μεταγενέστερα άρθρα του σχεδίου νόμου).

Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής της ΕΕΕ, που μπορεί να έχει ως αντικείμενο κάθε ερευνητικό μέτρο, με εξαίρεση τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας και τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων από την ομάδα αυτή.

Άρθρο 5

Στο άρθρο 5 καθορίζονται οι διαδικασίες, για τις ανάγκες των οποίων μπορούν να εκδοθούν ΕΕΕ. Στο στοιχείο δ' προβλέπεται ότι επιτρέπεται η έκδοση ΕΕΕ και για τη διερεύνηση της ευθύνης νομικών προσώπων εξαιτίας αξιόποινων πράξεων. Αυτές τελούνται συνήθως από στελέχη των προσώπων αυτών και στο ελληνικό δίκαιο επισύρουν διοικητικά πρόστιμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΕΕΕ)

Άρθρο 6

Το άρθρο 6 καθιερώνει δύο όργανα ως αρχή έκδοσης: Πρώτον, κάθε δικαστική αρχή η οποία είναι αρμόδια εκ του νόμου για τη συλλογή των αποδείξεων, που έχει σπουδαία σημασία στην ποινική δίκη, αφού συμβάλλει αποφασιστικά στην ανακάλυψη της ουσιαστικής αλήθειας και σχετίζεται με τα δικαιώματα του κατηγορουμένου. Δεύτερον, κάθε άλλη αρμόδια αρχή (π.χ. προανακριτική, τελωνειακή κλπ.), η οποία έχει αναλάβει ανακριτικά καθήκοντα σε ορισμένη ποινική υπόθεση. Στην περίπτωση αυτή η εγκυρότητα της ΕΕΕ προϋποθέτει την επικύρωση της ενέργειας της αρχής αυτής από τον αρμόδιο Εισαγγελέα, αφού ερευνηθεί η τήρηση των αναγκαίων νομικών διατάξεων ως προς την έκδοση της εν λόγω ΕΕΕ.

Άρθρο 7

Το άρθρο αυτό ρυθμίζει τη δυνατότητα και τις προϋποθέσεις έκδοσης μιας ΕΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕΕ εκδίδεται είτε αυτεπαγγέλτως από την αρμόδια δικαστική αρχή είτε μετά από αίτηση του υπόπτου ή του κατηγορουμένου (παρ. 1). Είναι δυνατή η εκπροσώπηση με συνήγορο.

Μια ΕΕΕ θα διαβιβασθεί στο κράτος εκτέλεσης μόνον αν η αρχή έκδοσης κρίνει ότι πληρούνται οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις (παρ. 2):

α. Η ΕΕΕ είναι αναγκαία και αναλογική και πρέπει να επιλέγεται, όταν η εκτέλεση ενός ερευνητικού μέτρου κρίνεται ενδεδειγμένη και εφαρμόσιμη σε μία με ποινική υπόθεση, αφού ληφθούν υπόψη τα δικαιώματα υπεράσπισης του κατηγορουμένου ή του υπόπτου και κινείται: αα) από δικαστική αρχή για αξιόποινη πράξη, ββ) από διοικητική αρχή για παραβάσεις που μπορούν να επισύρουν δίκη ενώπιον ποινικού δικαστηρίου, γγ) από δικαστική αρχή για παραβάσεις που μπορούν να επισύρουν δίκη ενώπιον ποινικού δικαστηρίου, δδ) αν συντρέχουν οι περιπτώσεις αα), ββ) και γγ) και επισύρουν ποινή εις βάρος νομικού προσώπου.

β. Τα ερευνητικά μέτρα θα μπορούσαν να είχαν διαταχθεί υπό τους ίδιους νομικούς και πραγματικούς όρους σε παρόμοια εθνική υπόθεση.

Η εισαγωγή του στοιχείου της αναλογικότητας καθώς και η ταυτότητα της εθνικής και ενωσιακής διαδικασίας για την έκδοση της ΕΕΕ είναι σημαντικά στοιχεία, καθόσον έτσι αποτρέπεται το “forum shopping”, δηλαδή το προκαλούμενο από τις διαφορές των ποινικών συστημάτων των κρατών μελών και διασφαλίζεται η ενιαία αντιμετώπιση των υποθέσεων.²⁶

Η ΕΕΕ απορρίπτεται, αν δεν συντρέχουν οι ως άνω προϋποθέσεις (παρ. 3).

Επιπλέον, προβλέπεται ότι, όταν μια αρχή εκτέλεσης έχει λόγους να πιστεύει ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 7 παρ. 2, η αρχή εκτέλεσης μπορεί να συμβουλευθεί την αρχή έκδοσης σχετικά με τη σημασία της εκτέλεσης της ΕΕΕ.

26 Annalisa Mangiaracina, A New and Controversial Scenario in the Gathering of Evidence at the European Level: The Proposal for a Directive on the European Investigation Order, Utrecht law review, 2014.126.

- γ -

Η διαδικασία αυτή διαβούλευσης (παρ. 4), πιστοποιεί ότι η απόφαση για την έκδοση της ΕΕΕ λήφθηκε με την απαιτούμενη δικαστική εμπειρία και ανεξαρτησία, υπό τον όρο ότι η διαβούλευση έγινε με ενδελεχή έρευνα της αναγκαιότητας, αναλογικότητας και νομιμότητας, χωρίς να συνιστά απλή, αυτόματη και ανεξέταστη έγκριση (“rubber-stamping” exercise).²⁷

Άρθρο 8

Το άρθρο 8 προσδιορίζει τα κύρια στοιχεία του περιεχομένου και τον τύπο ενός εντύπου (του Παραρτήματος Α), που απαρτίζει την ΕΕΕ και πρέπει να αποστέλλει η Ελλάδα ως κράτος έκδοσης (και να παραλάβει ως κράτος εκτέλεσης), περιλαμβάνει δε τα ακόλουθα στοιχεία (παρ. 1):

α) ταυτότητα και ιδιότητα της δικαστικής αρχής

β) αντικείμενο και λόγους έκδοσης ΕΕΕ

γ) αναγκαίες πληροφορίες για τα εμπλεκόμενα πρόσωπα (ταυτότητα και ιθαγένεια κατηγορουμένου, υπόπτου κλπ.)

δ) περιγραφή της αξιόποινης πράξης που αιτιολογεί την έρευνα ή τη δίωξη και τις εφαρμοστέες ποινικές διατάξεις

ε) περιγραφή του ερευνητικού μέτρου και των αποδεικτικών στοιχείων, που θα συλλεγούν.

Η ΕΕΕ με τη μορφή του εντύπου αυτού φέρει την υπογραφή, την πιστοποίηση και τη βεβαίωση της αρχής έκδοσης ως προς την ακρίβεια και την ορθότητά της (παρ. 2).

Κάθε κράτος μέλος δηλώνει τη γλώσσα ή μία από τις επίσημες γλώσσες των θεσμών της Ένωσης και επιπλέον την επίσημη γλώσσα (ή γλώσσες) που μπορεί να χρησιμοποιήσει για τη συμπλήρωση ή τη μετάφραση της ΕΕΕ, όταν το ενδιαφερόμενο αυτό κράτος είναι το κράτος εκτέλεσης. Η ΕΕΕ μεταφράζεται στην ελληνική ή στην αγγλική γλώσσα (παρ. 3).

Άρθρο 9

Το άρθρο 9 προβλέπει τη διαδικασία διαβίβασης της ΕΕΕ, η οποία, αφού συμπληρωθεί κατά το έντυπο του Παραρτήματος Α, διαβιβάζεται απευθείας στην αρχή εκτέλεσης με οποιοδήποτε μέσο που μπορεί να τεκμηριωθεί εγγράφως, κατά τρόπον ώστε το κράτος εκτέλεσης να μπορεί να πιστοποιήσει τη γνησιότητα (παρ. 1).

Κάθε δε περαιτέρω επίσημη επικοινωνία, οποιασδήποτε φύσης γίνεται απευθείας μεταξύ της ως άνω αρχής έκδοσης και της αρχής εκτέλεσης (παρ. 2).

Αν η αρχή εκτέλεσης είναι άγνωστη, επικουρικά η Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως κεντρική αρχή μπορεί να υποβοηθεί την ανωτέρω ελληνική

---

27 C. Heard/ D. Mansell, The European Investigation Order: Changing the face of evidence-gathering in EU crossborder cases, New Journal of European Criminal Law, 2011.4.

αρχή έκδοσης (με τη διοικητική διαβίβαση, την παραλαβή της ΕΕΕ και κάθε άλλη σχετική επίσημη αλληλογραφία) για τη λήψη πληροφοριών από το κράτος εκτέλεσης (παρ. 3).

Τέλος, η αρχή έκδοσης μπορεί να προβαίνει στη διαβίβαση της ΕΕΕ μέσω του συστήματος τηλεπικοινωνιών του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου (η οποία δημιουργήθηκε με την κοινή δράση 98/428/ΔΕΥ του Συμβουλίου) ή του εθνικού εκπροσώπου στη Eurojust (παρ. 4).

Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι η Οδηγία καθιερώνει τη δικαστικοίση της ποινικής συνεργασίας για την κτήση και τη διαβίβαση των αποδεικτικών μέσων με απλούστευση της όλης διαδικασίας κατά κύριο λόγο εξαιτίας της άμεσης επικοινωνίας μεταξύ δύο δικαστικών αρχών, ήτοι της αρχής έκδοσης και της αρχής εκτέλεσης.

Άρθρο 10

Το άρθρο 10 προσδιορίζει την αρμοδιότητα για τη συμπλήρωση προγενέστερης ΕΕΕ και αναθέτει την εν λόγω αρμοδιότητα στην αρχή έκδοσης, σύμφωνα με την ενότητα Δ του εντύπου του Παραρτήματος Α (παρ. 1).

Ο πιστοποίηση της συμπλήρωσης της ΕΕΕ διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 στοιχ. α', αν δε τύχει επικύρωσης σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχ. γ' (παρ. 2).

Η αρχή έκδοσης μπορεί να προσφέρει συνδρομή στην εκτέλεση της ΕΕΕ στο κράτος εκτέλεσης, αφού έχει τη δυνατότητα έκδοσης συμπληρωματικής ΕΕΕ και περαιτέρω διαβίβασής της απευθείας στην αρχή εκτέλεσης (παρ. 3).

Η ελληνική αρχή έκδοσης μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή άλλων ελληνικών αρχών στην εκτέλεση της ΕΕΕ στο κράτος εκτέλεσης. Τέτοια συνδρομή θα λάβει χώρα προς ενίσχυση των αρμόδιων αρχών του κράτους εκτέλεσης στην έκταση που οι αρμόδιες ελληνικές αρχές θα μπορούν να συνδράμουν στην προαναφερόμενη εκτέλεση ερευνητικού μέτρου της ΕΕΕ σε παρόμοια υπόθεση εσωτερικού δικαίου (παρ. 4). Αυτή η συνδρομή δεν είναι δυνατή, αν είναι αντίθετη σε θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του κράτους εκτέλεσης ή προκαλεί βλάβη ουσιωδών εθνικών του συμφερόντων ασφαλείας. Στην περίπτωση αυτή της παροχής συνδρομής οι ελληνικές αρχές υπόκεινται στο δίκαιο του κράτους εκτέλεσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΕΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΕΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Άρθρο 11

Το άρθρο 11 παρ. 1 ορίζει ως αρμόδια δικαστική αρχή για την εκτέλεση μιας ΕΕΕ στην Ελλάδα τον εισαγγελέα εφετών, στη δικαστική περιφέρεια του οποίου υπάγεται η κατά τόπον αρμοδιότητα. Το ίδιο δικαστικό όργανο έχει την ευθύνη για τη διεκπεραίωση μιας συγκεκριμένης ΕΕΕ.

Η αρχή εκτέλεσης, δηλαδή ο αρμόδιος εισαγγελέας εφετών, αν δεν επικαλεστεί έναν από τους λόγους μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης ή έναν από τους λόγους αναβολής που προβλέπει ο παρών νόμος, αναγνωρίζει την ΕΕΕ που της έχει διαβιβασθεί από την αρχή έκδοσης, χωρίς να απαιτείται καμία περαιτέρω διατύπωση, και διασφαλίζει την εκτέλεσή της κατά την ίδια διαδικασία και τους ίδιους όρους με αυτούς που θα ίσχυαν, αν το συγκεκριμένο ερευνητικό μέτρο, είχε διαταχθεί από ελληνική αρχή του κράτους εκτέλεσης (παρ. 2).

Δηλαδή δεν απαιτείται για την αναγνώριση και την εκτέλεση της ΕΕΕ το κράτος εκτέλεσης να τηρήσει κάποια τυπική διαδικασία, εκτός από τις διατυπώσεις και τις διαδικασίες που έχει ορίσει ρητώς η αρχή έκδοσης, με την επιφύλαξη μη αντίθεσής τους προς τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του κράτους εκτέλεσης (παρ. 3).

Σε περίπτωση που μια ΕΕΕ δεν έχει εκδοθεί παντάπασι ή νομοτύπως ή δεν έχει τύχει επικύρωσης (αρθρ. 3 στοιχ. γ') και εν τούτοις παραδοθεί στην αρμόδια αρχή εκτέλεσης, τότε λαμβάνει χώρα αναπομπή της ΕΕΕ στο κράτος έκδοσης (παρ. 4).

Η παρ. 5 προβλέπει ότι η αρχή έκδοσης μπορεί να ζητήσει από άλλες αρχές του κράτους έκδοσης να συνδράμουν στην εκτέλεση της ΕΕΕ στην ελληνική επικράτεια. Τέτοια συνδρομή θα γίνει προς υποστήριξη των αρμόδιων ελληνικών αρχών «στην έκταση που οι ορισθείσες αρχές του κράτους έκδοσης» θα μπορούσαν να συνδράμουν στην εκτέλεση των ερευνητικών μέτρων που αναφέρονται στην ΕΕΕ σε παρόμοια εθνική υπόθεση. Η ελληνική αρχή εκτέλεσης συμμορφώνεται με αυτό το αίτημα, εφόσον η εν λόγω συνδρομή δεν αντιτίθεται στις θεμελιώδεις αρχές του ελληνικού δικαίου ούτε βλάπτει τα ουσιώδη συμφέροντα εθνικής ασφαλείας.

Κατά την παρ. 6 του ίδιου άρθρου, οι αρχές του κράτους έκδοσης που είναι παρούσες στην ελληνική επικράτεια υπόκεινται στο ελληνικό δίκαιο κατά την εκτέλεση της ΕΕΕ. Δεν διαθέτουν εξουσία εφαρμογής του νόμου στο ελληνικό έδαφος, εκτός αν συντρέχουν δύο περιπτώσεις: α) Η εξουσία εκτέλεσης ερευνητικών μέτρων στην ελληνική επικράτεια είναι σύμφωνη με το ελληνικό δίκαιο, β) η ίδια εξουσία εκτέλεσης έχει συμφωνηθεί μεταξύ των αρχών έκδοσης και εκτέλεσης. Τούτο γίνεται, προκειμένου να αποτραπεί η εκδοχή να κηρυχθεί η συλλογή των αποδείξεων μη παραδεκτή από τα δικαστήρια του κράτους έκδοσης.

Ο αρμόδιος εισαγγελέας εφετών, ως αρχή εκτέλεσης μπορεί να προβαίνει σε οποιαδήποτε επικοινωνία απευθείας ή με οποιοδήποτε τρόπο κρίνει αυτός πρόσφορο με την αρμόδια αρχή έκδοσης, προκειμένου να επιτευχθεί η πλέον αποτελεσματική και λυσιτελής εκτέλεση της ΕΕΕ (παρ. 7).

Άρθρο 12

Το άρθρο 12 αναφέρεται στην αλλαγή ερευνητικού μέτρου. Συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις, στις οποίες η Ελλάδα ως κράτος εκτέλεσης μπορεί να χρησιμοποιήσει διαφορετικό μέτρο από εκείνο που αναγράφεται

στην ΕΕΕ, εφόσον το μνημονευόμενο στην ΕΕΕ μέτρο δεν αναγνωρίζεται από το ελληνικό δίκαιο ή το εν λόγω ερευνητικό μέτρο δεν ρυθμίζει παρόμοια εθνική υπόθεση (παρ. 1).

Εκτός από τους λόγους μη αναγνώρισης-εκτέλεσης (του άρθρου 13), η παρ. 1 δεν εφαρμόζεται για τα εξής ερευνητικά μέτρα, τα οποία πάντοτε και σε κάθε περίπτωση τυγχάνουν εφαρμογής, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο (παρ. 2):

α) κτήση πληροφοριών ή αποδεικτικών μέσων, των οποίων οι αρμόδιες ελληνικές αρχές είναι ήδη κοινωνοί και αποκτήθηκαν υπό δύο προϋποθέσεις, αα) ενόψει ποινικής διαδικασίας, ββ) για τις ανάγκες της ΕΕΕ

β) κτήση πληροφοριών από βάσεις δεδομένων, τις οποίες τηρούν αστυνομικές ή δικαστικές αρχές και στις οποίες έχει άμεση πρόσβαση ο αρμόδιος εισαγγελέας εφετών ενόψει ποινικής διαδικασίας

γ) εξέταση προσώπων στην ελληνική επικράτεια, όπως οι μάρτυρες, τα θύματα, ύποπτοι ή τρίτοι διάδικοι

δ) καταναγκαστικό μέτρο, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο

ε) ταυτοποίηση προσώπων, που έχουν συνδρομή σε ορισμένο αριθμό τηλεφώνου ή είναι συνδεδεμένοι με κάποια διεύθυνση IP.

Η ελληνική αρχή εκτέλεσης μπορεί επίσης να προσφύγει σε διαφορετικό ερευνητικό μέτρο, αν αυτό θα επιφέρει το ίδιο αποτέλεσμα με λιγότερο επαχθή τρόπο (παρ. 3). Στην περίπτωση αυτή ζητείται από το κράτος εκτέλεσης να εφαρμόσει ένα είδος αναλογικότητας, εκτιμώντας την επαχθή φύση του ζητούμενου μέτρου και διερευνώντας άλλα μέτρα με διαφορετικό βάρος. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται απλούστευση στη διασυνοριακή απόδειξη.

Αν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των παρ. 1 ή 3, η ελληνική αρχή εκτέλεσης ενημερώνει την αρχή έκδοσης, με σκοπό είτε να αποσύρει είτε να συμπληρώσει την ΕΕΕ (παρ. 4).

Τέλος, αν δεν πληρούνται οι όροι της παρ. 1 ούτε υπάρχει άλλο ερευνητικό μέτρο που θα είχε το ίδιο αποτέλεσμα με το ζητούμενο, η αρχή εκτέλεσης πρέπει να ενημερώσει την αρχή έκδοσης ότι αδυνατεί να συμμορφωθεί στην εκτέλεση (παρ. 5).

Η περίπτωση αυτή δημιουργεί έναν ξεχωριστό λόγο άρνησης της εκτέλεσης, πέραν εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 13.

Άρθρο 13

Με το άρθρο 13 μεταφέρεται στην ελληνική έννομη τάξη το άρθρο 11 της Οδηγίας που αφορά τους λόγους μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης της ΕΕΕ.

Το άρθρο 13 παρ. 1 προβλέπει τους ακόλουθους γενικούς λόγους για την Ελλάδα ως κράτος εκτέλεσης μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης της ΕΕΕ, ήτοι:

α. Προνόμιο ή εξαίρεση δικαιοδοσίας ή εκτέλεσης, ελευθερία έκφρασης

Αν υπάρχει προνόμιο ή εξαίρεση δικαιοδοσίας ή εκτέλεσης («ασυλία») κατά την ελληνική νομοθεσία, που καθιστά αδύνατη την εκτέλεση της ΕΕΕ ή υπάρχουν κανόνες που περιορίζουν την ποινική ευθύνη στο

πλαίσιο της ελευθερίας του τύπου και της ελευθερίας της έκφρασης σε άλλα μέσα ενημέρωσης, οι οποίοι καθιστούν αδύνατη την εκτέλεση της ΕΕΕ.

β. Δυνητική βλάβη ουσιώδων συμφερόντων εθνικής ασφαλείας

Αν σε συγκεκριμένη υπόθεση, η εκτέλεση της ΕΕΕ θα έβλαπτε ουσιώδη συμφέροντα εθνικής ασφάλειας, θα έθετε σε κίνδυνο την πηγή των πληροφοριών ή θα απαιτούσε τη χρήση διαβαθμισμένων πληροφοριών σχετικών με συγκεκριμένες δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών ασφάλειας.

γ. Διοικητική περίπτωση ως μέτρο μη υποστατό στην ελληνική επικράτεια

Ο λόγος αυτός έχει δύο μέρη. Πρώτον, η ΕΕΕ έχει εκδοθεί σε διαδικασία που κινούν διοικητικές ή δικαστικές αρχές σε σχέση με πράξεις που τιμωρούνται βάσει του εθνικού δικαίου του κράτους έκδοσης ως παραβάσεις (των κανόνων δικαίου) και εφόσον η απόφαση μπορεί να οδηγήσει σε δίκη ενώπιον δικαστηρίου που έχει δικαιοδοσία σε ποινικές υποθέσεις.

Δεύτερον, όταν το μέτρο δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο σε παρόμοια εσωτερική υπόθεση.

δ. Αρχή ne bis in idem

Όταν η εκτέλεση της ΕΕΕ είναι αντίθετη στην αρχή ne bis in idem, ήτοι ύπαρξη κωλύματος της ποινικής έρευνας για την ίδια αξιόποινη πράξη σε άλλο κράτος μέλος,

ε. Εδαφικότητα και διπλό αξιόποινο

Η έκδοση της ΕΕΕ σχετίζεται με αξιόποινη πράξη για την οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι διαπράχθηκε εκτός του εδάφους του κράτους έκδοσης και εν μέρει ή εξ ολοκλήρου στο ελληνικό έδαφος, η δε εγκληματική συμπεριφορά για την οποία εκδόθηκε η ΕΕΕ δεν συνιστά αξιόποινη πράξη στην ελληνική επικράτεια.

στ. Αντίθεση στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρηθεί ότι η εκτέλεση του ερευνητικού μέτρου που περιέχεται στην ΕΕΕ θα ήταν ασύμβατη με τις υποχρεώσεις του ελληνικού κράτους, σύμφωνα με το άρθρο 6 ΣΕΕ και το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ζ. Μη έλεγχος του διπλού αξιοποίουνο

Αν η εγκληματική συμπεριφορά για την οποία έχει εκδοθεί η ΕΕΕ δεν συνιστά αξιόποινη πράξη κατά το ελληνικό δίκαιο, εκτός αν αφορά έγκλημα που περιλαμβάνεται στον κατάλογο του Παραρτήματος Δ (με τις 32 αξιόποινες πράξεις), όπως αναφέρεται από την αρχή έκδοσης στην ΕΕΕ, εφόσον τιμωρείται στο κράτος έκδοσης με στερητική της ελευθερίας ποινή ή μέτρο στέρησης της ελευθερίας μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών.

Από τη μη έρευνα του διπλού αξιοποίουνο, η αναγνώριση και η εκτέλεση μιας απόφασης ενός κράτους μέλους μπορεί να επιφέρει ακόμη και έμμεση αναγνώριση εγκλημάτων και συνεπώς αξιοποίουνο που δεν ισχύει σε ένα κράτος.

η. Ήσσονος ποινικής απαξίας εγκλήματα κατά το ελληνικό δίκαιο

Αν η χρήση του μέτρου περιορίζεται, βάσει του ελληνικού δικαίου, σε κατηγορία εγκλημάτων ή σε εγκλήματα που τιμωρούνται σε ένα συγκεκριμένο κατώτατο όριο, που δεν περιλαμβάνει το έγκλημα που αναφέρεται στην ΕΕΕ.

Ρητά ορίζεται στο άρθρο ότι όταν η ΕΕΕ αφορά φορολογικά, τελωνειακά ή τραπεζικά εγκλήματα, η αναγνώριση ή η εκτέλεση δεν μπορεί να απορριφθεί από την αρχή εκτέλεσης με την αιτιολογία ότι η ελληνική νομοθεσία δεν προβλέπει αντίστοιχο φόρο ή δασμό ή ρύθμιση με εκείνη του κράτους έκδοσης ως προς τα φορολογικά, τελωνειακά ή τραπεζικά ζητήματα (παρ. 3).

Άρθρο 14

Στο άρθρο 14 ορίζεται η άμεση και εντός των προβλεπομένων προθεσμιών έκδοση απόφασης για την αναγνώριση ή την εκτέλεση ενός ερευνητικού μέτρου, ενώ προσδιορίζονται επίσης συγκεκριμένες προθεσμίες για την έκδοση σχετικής απόφασης, για την εκτέλεση του ερευνητικού μέτρου καθώς και για την παράταση της προβλεπόμενης ανά περίπτωση προθεσμίας.

Άρθρο 15

Στο άρθρο 15 ορίζεται η άμεση διαβίβαση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν από την εκτέλεση της ΕΕΕ. Σε περίπτωση που σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 4 έχει ζητηθεί από τις αρχές του κράτους έκδοσης η συνδρομή τους κατά την εκτέλεση της ΕΕΕ, τα αποδεικτικά στοιχεία διαβιβάζονται απευθείας στις αρμόδιες αρχές του κράτους έκδοσης, εφόσον αυτό ζητείται στην ΕΕΕ (παρ. 1).

Στην παρ. 2 ορίζεται η δυνατότητα αναστολής της διαβίβασης των στοιχείων σε περίπτωση άσκησης ενδίκου μέσου, εκτός αν αποδεικνύεται ειδικός λόγος που δικαιολογεί την άμεση διαβίβασή τους και υπό τον όρο της μη πρόκλησης σοβαρής βλάβης στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

Περαιτέρω προβλέπεται η δυνατότητα επιστροφής των συγκεντρωθέντων στοιχείων στην αρχή εκτέλεσης, αλλά και η προσωρινή διαβίβασή τους στο κράτος έκδοσης εάν αυτά είναι ήδη χρήσιμα σε άλλη διαδικασία που εξελίσσεται στο κράτος εκτέλεσης (παρ. 3, 4).

Άρθρο 16

Στο άρθρο 16 ορίζεται η άσκηση ενδίκων μέσων κατά μιας ΕΕΕ σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο ελληνικό δίκαιο προϋποθέσεις άσκησής τους. Η ρύθμιση αυτή ισχύει είτε η Ελλάδα είναι κράτος έκδοσης είτε κράτος εκτέλεσης (παρ. 1).

Περαιτέρω, όταν προβάλλονται ουσιαστικοί λόγοι, το ένδικο μέσο μπορεί να ασκηθεί μόνον ενώπιον του κράτους έκδοσης, ενώ θα πρέπει, παράλληλα, να διασφαλίζεται η τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στο κράτος εκτέλεσης (παρ. 2).

Στην παρ. 3 ορίζεται πως οι ελληνικές αρχές που εκδίδουν ή πρόκειται να εκτελέσουν την ΕΕΕ θα πρέπει να ενημερώνουν για τη δυνατότητα άσκησης ενδίκου μέσου ή ενδίκου βοηθήματος, καθώς και για την

άσκηση των δικαιωμάτων του άρθρου 99Α ΚΠΔ, αρκεί τούτο να μην προκαλεί κίνδυνο σε διεξαγόμενη έρευνα.

Η προθεσμία άσκησης ενδίκου μέσου και τα αποτελέσματά της είναι ταυτόσημη με την τηρούμενη σε παρόμοια εσωτερική υπόθεση (παρ. 4)

Η αρχή εκτέλεσης ενημερώνεται από την αρχή έκδοσης, και το αντίστροφο, για τα ένδικα μέσα που ασκούνται σε περίπτωση προσβολής μιας ΕΕΕ (παρ. 5).

Στην παρ. 6 ορίζεται η κατά κανόνα μη ανασταλτική δύναμη του ασκηθέντος ενδίκου μέσου ή βοηθήματος, εκτός αν προβλέπεται ρητώς από την ελληνική έννομη τάξη.

Αν γίνει αποδεκτό ένα ένδικο μέσο, αυτό αναγνωρίζεται από το κράτος έκδοσης, σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο. Επιπλέον, με βάση το εσωτερικό δικονομικό δίκαιο, πρέπει να διασφαλίζεται, σε οποιαδήποτε ποινική υπόθεση στο κράτος έκδοσης, ο σεβασμός των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και της αρχής της δίκαιης δίκης κατά την εκτίμηση των αποδείξεων, που συλλέχθηκαν βάσει μιας ΕΕΕ (παρ. 7).

Άρθρο 17

Στο άρθρο 17 προβλέπονται ως λόγοι αναβολής της αναγνώρισης ή εκτέλεσης της ΕΕΕ στο κράτος εκτέλεσης, αφενός η παρακώλυση μιας ήδη διεξαγόμενης ποινικής έρευνας ή δίωξης και αφετέρου η χρήση των σχετικών εγγράφων ή δεδομένων για τον σκοπό άλλης διαδικασίας και για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται αυτό απαραίτητο (παρ. 1). Εφόσον εκλείψει ο λόγος της αναβολής, η ΕΕΕ εκτελείται αμέσως μετά από σχετική γραπτή ενημέρωση της αρχής έκδοσης από την αρχή εκτέλεσης (παρ. 2).

Άρθρο 18

Το άρθρο 18 παρ. 1 διαλαμβάνει την υποχρέωση της αρμόδιας αρχής εκτέλεσης να ενημερώσει την αρμόδια αρχή έκδοσης περί παραλαβής της ΕΕΕ, συμπληρώνοντας και αποστέλλοντας το σχετικό έντυπο του Παραρτήματος Β, εντός εβδομαδιαίας προθεσμίας από την παραλαβή αυτή. Την ίδια υποχρέωση προς ενημέρωση έχει η κεντρική αρχή του άρθρου 9 παρ. 3, αλλά και η αρχή εκτέλεσης, όταν η τελευταία παρέλαβε την ΕΕΕ από την κεντρική αρχή.

Η αρχή εκτέλεσης ενημερώνει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης και με κάθε μέσο, με την επιφύλαξη του άρθρου 12 παρ. 4 και 5, ως προς:

α) την αδυναμία απόφασης σχετικά με την αναγνώριση ή την εκτέλεση, λόγω έλλειψης ή προφανούς σφάλματος του εντύπου του Παραρτήματος Α

β) το ενδεχόμενο ανάγκης ερευνητικών μέτρων, μη προβλέψιμων σε αρχικό στάδιο ή μη προσδιορισμού τους κατά την έκδοση της ΕΕΕ, με σκοπό τη δυνατότητα στην αρχή έκδοσης νέων ενεργειών στην ίδια υπόθεση

γ) την αδυναμία τήρησης εκ μέρους της των διατυπώσεων και διαδικασιών που είχαν ορισθεί από την αρχή έκδοσης κατά το άρθρο 11.

Με πρωτοβουλία της αρχής έκδοσης, τα ως άνω στοιχεία επιβεβαιώνονται το ταχύτερο με έγγραφη τεκμηρίωση (παρ. 2).

Η αρχή εκτέλεσης πληροφορεί, το συντομότερο, την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης και με κάθε μέσο και με έγγραφη τεκμηρίωση, με την επιφύλαξη του άρθρου 12 παρ. 4 και 5, σχετικά με :

α) κάθε απόφαση, ως προς το άρθρο 12 ή 13

β) κάθε απόφαση που αφορά την αναβολή της εκτέλεσης ή της αναγνώρισης της ΕΕΕ, τους λόγους της αναβολής, την πιθανή διάρκεια της αναβολής (παρ. 3).

Άρθρο 19

Ποινική ευθύνη υπαλλήλων

Οι υπάλληλοι του κράτους έκδοσης, που βρίσκονται και ενεργούν στην Ελλάδα ως κράτος εκτέλεσης έχουν την ιδιότητα του υπαλλήλου, σύμφωνα με το άρθρο 13 περίπτ. α) του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 20

Το άρθρο 20 προβλέπει την αστική ευθύνη από πράξεις ή παραλείψεις υπαλλήλων του ελληνικού κράτους ή κράτους μέλους κατά την εκτέλεση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας. Ειδικότερα, προβλέπεται αστική ευθύνη του κράτους μέλους για παράνομη πράξη ή παράλειψη υπαλλήλων του που τελέσθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους εντός της ελληνικής επικράτειας και είχε ως αποτέλεσμα την επέλευση βλάβης σε τρίτο, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του ελληνικού δικαίου. Αντίστοιχα, προβλέπεται αστική ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου για ζημίες, τις οποίες προξενούν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους υπάλληλοί του, οι οποίοι συμμετέχουν σε εκτέλεση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου ενεργούν. Περαιτέρω ορίζεται ότι το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται σε αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από υπαλλήλους άλλου κράτους μέλους στην ελληνική επικράτεια καθώς επίσης και σε καταβολή του ποσού το οποίο υποχρεώθηκε να καταβάλει άλλο κράτος μέλος σε τρίτο ως αποζημίωση για ζημία την οποία προξένησαν υπάλληλοι του Ελληνικού Κράτους κατά την εκτέλεση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας στο έδαφος του κράτους μέλους. Τέλος στην παρ. 4 προβλέπεται ότι το Ελληνικό Δημόσιο παραιτείται από άλλες αξιώσεις έναντι άλλου κράτους μέλους και μπορεί μόνο να αναζητήσει από αυτό τα ποσά που κατέβαλε σε τρίτους λόγω ζημίας που αυτοί υπέστησαν στο έδαφός του από ενέργειες ή παραλείψεις υπαλλήλων του άλλου κράτους μέλους.

Άρθρο 21

Το άρθρο 21 ρυθμίζει τον εμπιστευτικό χαρακτήρα της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας. Ειδικότερα ορίζεται ότι η εμπιστευτικότητα δεσμεύει τόσο την αρχή εκτέλεσης όσο και την αρχή έκδοσης, κάμψη δε αυτής επιτρέπεται μόνο στο μέτρο που υφίσταται αναγκαιότητα για την εκτέλεση των διενεργούμενων ανακριτικών ενεργειών. Περαιτέρω ρητά προβλέπεται ότι οι τράπεζες δεν αποκαλύπτουν στον ενδιαφερόμενο πελάτη τους ή σε άλλα τρίτα πρόσωπα ότι έχουν διαβιβασθεί πληροφορίες στο κράτος έκδοσης ή ότι διενεργείται έρευνα.

Άρθρο 22

Το άρθρο 22 αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ρητώς ορίζεται ότι εφαρμόζεται ο ν. 2472/1997 όπως ισχύει. Ειδικότερα, το άρθρο 22 περιλαμβάνει κανόνες προστασίας σχετικούς με την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών. Η φράση «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» χρησιμοποιείται υπό την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο α) της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28ης Ιανουαρίου 1981 για την προστασία του ατόμου έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα. Το άρθρο αυτό ορίζει ότι ως «δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα» νοείται κάθε πληροφορία η οποία αφορά συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπο η ταυτότητα του οποίου μπορεί να εξακριβωθεί («πρόσωπο το οποίο αφορά η πληροφορία»). Ο ορισμός αυτός ισχύει ανεξαρτήτως του τρόπου καταχώρησης ή επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό συνεπάγεται ότι το ως άνω άρθρο εφαρμόζεται τόσο στα δεδομένα αυτόματης όσο και στα δεδομένα μη αυτόματης επεξεργασίας.

Άρθρο 23

Το άρθρο 23 αναφέρεται στα έξοδα που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας. Με βάση τη γενική αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης ορίζεται ότι τα έξοδα που προκύπτουν στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης και σχετίζονται με την εκτέλεση ΕΕΕ βαρύνουν το κράτος εκτέλεσης. Εντούτοις, όταν η αρχή εκτέλεσης εκτιμά ότι τα έξοδα για την εκτέλεση της ΕΕΕ μπορεί να είναι εξαιρετικά υψηλά, μπορεί να προχωρήσει σε διαβούλευση με την αρχή έκδοσης σχετικά με το αν και πως μπορούν να κατανεμηθούν τα έξοδα ή να τροποποιηθεί η ΕΕΕ. Αν η διαβούλευση δεν έχει επιτυχή κατάληξη ορίζεται ότι η αρχή έκδοσης μπορεί να αποφασίσει την απόσυρση εν όλω ή εν μέρει της ΕΕΕ ή τη διατήρησή της αναλαμβάνοντας το μέρος των εξόδων που θεωρείται εξαιρετικά υψηλό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στο Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 24-31) περιλαμβάνονται οι διατάξεις που αφορούν σε ειδικά ερευνητικά μέτρα και ρυθμίζονται τα σχετικά με αυτά ειδικότερα ζητήματα πέραν των γενικών ζητημάτων που αποτέλεσαν

αντικείμενο ρύθμισης στα προηγούμενα κεφάλαια του σχεδίου νόμου. Πρόκειται για διατάξεις με τις οποίες επιχειρείται συμμόρφωση με τα άρθρα 22-29 της Οδηγίας (Κεφάλαιο IV της Οδηγίας). Με τις διατάξεις του εν λόγω Κεφαλαίου του σχεδίου νόμου, πέραν των γενικών προβλέψεων των προηγούμενων κεφαλαίων που αφορούν στην έκδοση και εκτέλεση μιας ΕΕΕ, ρυθμίζονται οι πρόσθετοι κανόνες που είναι αναγκαίοι για συγκεκριμένα ερευνητικά μέτρα (βλ. σημείο 24 Προοιμίου της Οδηγίας) και συγκεκριμένα: την προσωρινή μεταγωγή κρατουμένων (είτε στο κράτος έκδοσης είτε στο κράτος εκτέλεσης, άρθρα 24 και 25 αντίστοιχα) για την εκτέλεση συγκεκριμένου ερευνητικού μέτρου, την εξέταση με τηλεφωνική διάσκεψη, με εικονοτηλεδιάσκεψη ή άλλου είδους οπτικοακουστική μετάδοση, τη λήψη πληροφοριών σχετικών με τραπεζικούς λογαριασμούς ή τραπεζικές συναλλαγές, τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε πραγματικό χρόνο και τις μυστικές έρευνες.

Άρθρο 24

Με το άρθρο 24 ρυθμίζεται η έκδοση ΕΕΕ για την προσωρινή μεταγωγή στο κράτος έκδοσης προσώπου που κρατείται στο κράτος εκτέλεσης προκειμένου να εκτελεστεί ερευνητικό μέτρο για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων. Η παρουσία του προσώπου στο έδαφος του κράτους έκδοσης είναι για την αρχή έκδοσης της ΕΕΕ αναγκαία για τη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων και για τον λόγο αυτό εκδίδεται η κατ' αυτό το άρθρο ΕΕΕ. Στην παρ. 2 του άρθρου αυτού καθορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες δεν εκτελείται μια ΕΕΕ για την προσωρινή μεταγωγή προσώπου στο κράτος έκδοσης, ενώ παρέχεται ακόμη η δυνατότητα στον νόμιμο αντιπρόσωπο του κατηγορουμένου να εκφράζει άποψη σχετικά με την προσωρινή μεταγωγή λόγω της ηλικίας ή της πνευματικής ή σωματικής κατάστασης του κρατουμένου. Αναμφίβολα στον όρο «ηλικία» περιλαμβάνεται τόσο η ανηλικότητα όσο και τα ευεργετήματα που προβλέπονται από την ποινική νομοθεσία για άτομα άνω των 70 ετών.

Στην παρ. 3 του ιδίου άρθρου προβλέπεται η δυνατότητα διαμεταγωγής του κρατουμένου που μετάγεται από το κράτος εκτέλεσης στο κράτος έκδοσης μέσω άλλου κράτους μέλους (κράτος μέλος διαμεταγωγής) κατόπιν άδειας του τρίτου αυτού κράτους. Ταυτόχρονα καθορίζεται ως αρμόδιος για την παραλαβή των αιτήσεων διαμεταγωγής μέσω ελληνικού εδάφους και της σχετικής αλληλογραφίας ο Εισαγγελέας Εφετών Αθηνών, κατά το πρότυπο άλλων νόμων όπως ο ν. 3251/2004.

Οι πρακτικές ρυθμίζεις για την προσωρινή μεταγωγή, σύμφωνα με την παρ. 4, οι ημερομηνίες μεταγωγής και επανόδου και οι λεπτομέρειες για τις συνθήκες κράτησης στο κράτος έκδοσης καθορίζονται με κοινή συμφωνία μεταξύ των κρατών έκδοσης και εκτέλεσης λαμβάνοντας υπόψη τόσο τη διασφάλιση της σωματικής ή πνευματικής κατάστασης του μεταγόμενου προσώπου όσο και το κατά περίπτωση απαιτούμενο επίπεδο ασφάλειας στο κράτος έκδοσης.

Στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 24 περιλαμβάνονται κανόνες που ρυθμίζουν ειδικά ορισμένα σημαντικά ζητήματα της προσωρινής μεταγωγής προσώπου στο κράτος έκδοσης στο πλαίσιο εκτέλεσης ΕΕΕ και συγκεκριμένα για ποιες πράξεις ή καταδικαστικές αποφάσεις παραμένει υπό κράτηση σε αυτό, ο

συνυπολογισμός του χρόνου κράτησης στη στερητική της ελευθερίας ποινή που του επιβλήθηκε, η μη δίωξη ή φυλάκισή του στο κράτος έκδοσης για τελεσθείσες αξιόποινες πράξεις ή εκδοθείσες καταδικαστικές αποφάσεις πριν τη μεταγωγή του και οι εξαιρέσεις στον κανόνα αυτό. Στην τελευταία παράγραφο του άρθρου 24 ρυθμίζονται τα θέματα των εξόδων που θα ανακύψουν για την προσωρινή μεταγωγή και την κάλυψη αυτών.

Άρθρο 25

Με το άρθρο 25 ρυθμίζεται με παρόμοιο τρόπο με εκείνο του προηγούμενου άρθρου η έκδοση ΕΕΕ για τη μεταγωγή προσώπου, που κρατείται στο κράτος έκδοσης, στο κράτος εκτέλεσης προκειμένου να εκτελεστεί ερευνητικό μέτρο για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων η οποία καθιστά αναγκαία τη μεταγωγή. Η ταυτόσημη ρύθμιση των θεμάτων αυτής της μεταγωγής με εκείνη του προηγούμενου άρθρου επιλύεται με την παραπομπή στις αντίστοιχες προβλέψεις αυτού (παρ. 2), ενώ ρητή πρόβλεψη προστέθηκε σε αυτό το άρθρο για τα έξοδα της εν λόγω μεταγωγής και την κάλυψή τους (παρ. 3).

Άρθρο 26

Στο άρθρο 26 ρυθμίζεται συνολικά ένα άλλο ερευνητικό μέτρο, η εξέταση μάρτυρα ή πραγματογνώμονα που βρίσκεται στο κράτος εκτέλεσης με εικονοτηλεδιάσκεψη ή άλλου είδους οπτικοακουστική μετάδοση από τις αρμόδιες αρχές του κράτους έκδοσης εφόσον κρίνεται απαραίτητο, κατόπιν έκδοσης σχετικής προς τούτο ΕΕΕ. Με τις διατάξεις του συγκεκριμένου άρθρου ρυθμίζονται οι ειδικότεροι λόγοι μη εκτέλεσης μιας τέτοιας ΕΕΕ (παρ. 2) κατά το πρότυπο και άλλων διατάξεων του σχεδίου νόμου. Επίσης προβλέπονται συμφωνίες μεταξύ των αρμοδίων αρχών έκδοσης και εκτέλεσης της ΕΕΕ για την εξέταση αυτή αλλά και οι υποχρεώσεις της αρχής εκτέλεσης μετά από αυτή τη συμφωνία (παρ. 3). Αν η αρχή εκτέλεσης δεν διαθέτει τα αναγκαία τεχνικά μέσα ή δεν έχει πρόσβαση σε αυτά ώστε να πραγματοποιηθεί η εξέταση μπορεί να ζητήσει να της διατεθούν από την αρχή έκδοσης με αμοιβαία συμφωνία (παρ. 4).

Στις τρεις τελευταίες παραγράφους του άρθρου 26 ρυθμίζεται η διαδικασία της εξέτασης και ειδικότερα οι κανόνες που τηρούνται κατά την εξέταση του μάρτυρα ή πραγματογνώμονα, η διαδικασία της εξέτασης, τα δικαιώματα του εξεταζόμενου προσώπου, η παροχή διερμηνείας (παρ. 5). Επίσης, προβλέπονται οι εκθέσεις που η αρχή εκτέλεσης συντάσσει και τα στοιχεία αυτών (παρ. 6), ενώ αν το εξεταζόμενο πρόσωπο αρνείται να καταθέσει, παρότι υποχρεούται, ή δεν καταθέτει την αλήθεια, λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή των προβλέψεων του εθνικού του δικαίου για τη συγκεκριμένη περίπτωση (παρ. 7).

Άρθρο 27

Στο άρθρο 27 προβλέπεται κατόπιν έκδοσης ΕΕΕ η δυνατότητα εξέτασης μάρτυρα ή πραγματογνώμονα που βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος, ο οποίος δεν είναι δυνατό να εμφανιστεί αυτοπροσώπως στο έδαφος αυτού και εφόσον δεν υπάρχουν άλλα πρόσφορα μέσα, να εξεταστεί με τηλεφωνική διάσκεψη. Για την εξέταση αυτή εφαρμόζονται οι προβλέψεις των παρ. 3, 5, 6 και 7 του προηγούμενου άρθρου αν δεν έχει συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό από τις αρμόδιες αρχές έκδοσης και εκτέλεσης της σχετικής ΕΕΕ.

Άρθρο 28

Το άρθρο 28 πραγματεύεται την παροχή πληροφοριών σχετικά με τραπεζικούς και άλλους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς. Συγκεκριμένα, μπορεί να εκδοθεί ΕΕΕ από την αρχή έκδοσης για να διαπιστωθεί κατά πόσο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα, ως προς το οποίο διεξάγεται ποινική έρευνα, κατέχει ή ελέγχει έναν ή περισσότερους λογαριασμούς κάθε φύσης σε οποιαδήποτε τράπεζα που βρίσκεται στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης και, αν αυτό πράγματι συντρέχει, να παρέχει (στην αρχή έκδοσης) όλες τις λεπτομέρειες των στοιχείων των λογαριασμών που έχουν εντοπισθεί (παρ. 1).

Όταν εκδίδεται ΕΕΕ για την απόκτηση στοιχείων συγκεκριμένου λογαριασμού, ως «στοιχεία» νοούνται τουλάχιστον το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του κατόχου του λογαριασμού, τα στοιχεία τυχόν πληρεξουσίων για τον λογαριασμό και τυχόν άλλα στοιχεία ή έγγραφα που προσκομίστηκαν από τον κάτοχο του λογαριασμού, όταν ανοίχθηκε ο λογαριασμός και τηρούνται ακόμη από την τράπεζα. Η υποχρέωση της παρ. 1 καλύπτει τη δυνατότητα εντοπισμού τραπεζικών λογαριασμών σε ολόκληρο το έδαφος του κράτους εκτέλεσης. Αν το τελευταίο κράτος εντοπίσει οποιουσδήποτε τραπεζικούς λογαριασμούς στο έδαφός του, υποχρεούται να παράσχει στην αρχή έκδοσης για την εκτέλεση της ΕΕΕ τους αριθμούς των τραπεζικών λογαριασμών και όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες λεπτομερώς. Η υποχρέωση περιορίζεται στους λογαριασμούς τους οποίους κατέχει, ή ελέγχει, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα, ως προς το οποίο διεξάγεται ποινική έρευνα.

Όταν εκδίδεται ΕΕΕ για την απόκτηση στοιχείων συγκεκριμένου λογαριασμού, ως «στοιχεία» νοούνται τουλάχιστον το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του κατόχου, τα στοιχεία τυχόν πληρεξουσίων και τυχόν άλλα στοιχεία ή έγγραφα που προσκομίστηκαν από τον κάτοχο του λογαριασμού, όταν ανοίχθηκε ο λογαριασμός και τηρούνται ακόμη από την τράπεζα.

Ενδέχεται, λ.χ., να μην είναι διαθέσιμα τα στοιχεία αυτά μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος των κεντρικών γραφείων της τράπεζας, αλλά να πρέπει να αναζητηθούν σε τοπικά υποκαταστήματα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ζητούμενες πληροφορίες είναι δυνατόν να υπάρχουν μόνο σε μη ηλεκτρονικά αρχεία.

Οι λογαριασμοί οι οποίοι κατέχονται από το διωκόμενο πρόσωπο περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς των οποίων το πρόσωπο αυτό τυγχάνει ο αληθής οικονομικός δικαιούχος.

Επιπλέον, μπορεί να εκδοθεί ΕΕΕ από την αρχή έκδοσης για να διαπιστωθεί κατά πόσον φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα, ως προς το οποίο διεξάγεται ποινική έρευνα, κατέχει ή ελέγχει έναν ή περισσότερους λογαριασμούς κάθε φύσης σε μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που βρίσκεται στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης και, αν αυτό πράγματι συντρέχει, να παρέχει (στην αρχή έκδοσης) όλες τις λεπτομέρειες των στοιχείων των λογαριασμών που έχουν εντοπισθεί (παρ. 2).

Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί είναι οι λογαριασμοί των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Ως «χρηματοπιστωτικός οργανισμός» νοείται:

α) κάθε επιχείρηση εκτός από πιστωτικό ίδρυμα, η κύρια δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στη διενέργεια μιας ή περισσοτέρων από τις πράξεις που περιλαμβάνονται στα σημεία 2 έως 12 και 14 του Παραρτήματος I της Οδηγίας 2000/12/EK, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος και των γραφείων πληρωμών και εμβασμάτων

β) οι ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες έχουν λάβει μόνιμη άδεια λειτουργίας σύμφωνα με την Οδηγία 2002/83/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Νοεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφάλιση ζωής, εφόσον ασκούν δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας αυτής

γ) οι επιχειρήσεις επενδύσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παρ. 1 της Οδηγίας 2004/39/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων

δ) οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων που διαθέτουν στο κοινό μέσω της αγοράς μερίδια ή μετοχές τους

ε) οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 5 της Οδηγίας 2002/92/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, εκτός των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών κατά το άρθρο 2 παρ. 7 της ως άνω Οδηγίας, όταν δραστηριοποιούνται στον τομέα της ασφάλειας ζωής και άλλων ασφαλειών με επενδυτικό σκοπό στ) τα υποκαταστήματα, όταν βρίσκονται στην Ένωση, χρηματοπιστωτικών οργανισμών κατά την έννοια των στοιχείων α) έως ε), η έδρα των οποίων βρίσκεται εντός ή εκτός της Ένωσης.

Εξάλλου, μπορεί να ζητηθεί ΕΕΕ, αν υπό ορισμένους όρους στις πληροφορίες σχετικά με τραπεζικούς ή άλλους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς, στους οποίους το διωκόμενο πρόσωπο έχει πληρεξουσιότητα (παρ. 3).

Γεννάται υποχρέωση στην αρχή έκδοσης να εκθέτει στην ΕΕΕ α) κατά πόσον τα στοιχεία που ζητούνται είναι πιθανόν να έχουν ουσιαστική σημασία για τους σκοπούς της ποινικής έρευνας και την ενδεχόμενη τέλεση αξιόποινης πράξης, β) κατά πόσον τα στοιχεία που ζητούνται καταδεικνύουν ότι ο λογαριασμός τηρείται σε τράπεζες ή σε μη χρηματοπιστωτικά ιδρύματα του κράτους εκτέλεσης ή καταδηλώνουν μόνον ορισμένες μορφές τραπεζικών λογαριασμών ή/και λογαριασμών που τηρούνται μόνον από ορισμένες τράπεζες ή σε μη χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, γ) κάθε άλλη πληροφορία η οποία μπορεί να συμβάλλει

στη διευκόλυνση της εκτέλεσης της ΕΕΕ (παρ. 4). Σκοπός των ανωτέρω είναι ο περιορισμός της ΕΕΕ, όπου είναι αναγκαίο, σε ορισμένες τράπεζες ή/και λογαριασμούς και να διευκολύνεται η εκτέλεση της αίτησης. Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση παροχής πληροφοριών και συνακόλουθα η υποχρέωση εκτέλεσης της ΕΕΕ ισχύει μόνο στο μέτρο που η τράπεζα ή το μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, όπου τηρεί τον λογαριασμό, διαθέτει τις πληροφορίες (παρ. 5). Κατά συνέπεια, ο νόμος δεν θεσπίζει νέες υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη ή τις τράπεζες ως προς τη διατήρηση πληροφοριών σχετικά με τραπεζικούς λογαριασμούς.

Η εκτέλεση της ΕΕΕ, για στοιχεία σχετικά με τραπεζικούς και άλλους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς, απορρίπτεται από το κράτος εκτέλεσης στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) για τους λόγους άρνησης της αναγνώρισης ή της εκτέλεσης της ΕΕΕ του άρθρου 13 του παρόντος νόμου, β) το ζητούμενο ερευνητικό μέτρο δεν είναι αναγνωρισμένο από το Ελληνικό δίκαιο σε άλλη παρεμφερή υπόθεση (παρ. 6).

Άρθρο 29

Το άρθρο 29 ρυθμίζει τα στοιχεία σχετικά με τραπεζικές και άλλες χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Συγκεκριμένα, μπορεί να εκδοθεί ΕΕΕ από την αρχή έκδοσης στο πλαίσιο ποινικής έρευνας για να παρασχεθούν τα επιμέρους στοιχεία συγκεκριμένων τραπεζικών λογαριασμών και πράξεων που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου ως προς έναν ή περισσότερους λογαριασμούς που προσδιορίζονται στην ΕΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των επί μέρους στοιχείων οιουδήποτε χρεούμενου ή πιστούμενου λογαριασμού (παρ. 1).

Η διάταξη αυτή αφορά τα επιμέρους στοιχεία συγκεκριμένων, ήδη γνωστών τραπεζικών λογαριασμών και συναλλαγών που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί μέσω αυτών κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου. Η εν λόγω περίπτωση δεν αφορά μόνο τα επιμέρους στοιχεία συγκεκριμένου τραπεζικού λογαριασμού και συναλλαγών που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί μέσω αυτού κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου, αλλά προβλέπει επίσης ότι, επιπλέον, ζητείται η εκτέλεση της ΕΕΕ σχετικά με τα επιμέρους στοιχεία οποιουδήποτε χρεούμενου ή πιστούμενου λογαριασμού. Ο στόχος εν προκειμένω είναι να διευκρινισθεί ότι δεν αρκεί το κράτος εκτέλεσης να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη μεταφορά ορισμένου χρηματικού ποσού προς/από το λογαριασμό ή προς/από άλλο λογαριασμό σε συγκεκριμένη ημερομηνία, αλλά πρέπει επίσης να παρέχει στην αρχή έκδοσης πληροφορίες σχετικά με τον χρεούμενο ή πιστούμενο λογαριασμό, ήτοι τον αριθμό του και άλλες λεπτομέρειες που απαιτούνται, ώστε να εκτελεσθεί η ΕΕΕ. Κατά τον τρόπο αυτό θα είναι δυνατός ο εντοπισμός των μεταφορών χρηματικών ποσών μεταξύ λογαριασμών.

Επιπλέον, μπορεί να εκδοθεί ΕΕΕ από την αρχή έκδοσης στο πλαίσιο ποινικής έρευνας για να παρασχεθούν τα επί μέρους στοιχεία συγκεκριμένων λογαριασμών και χρηματοοικονομικών πράξεων που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου από μη τραπεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (παρ. 2)

Γεννάται υποχρέωση στην αρχή έκδοσης να εκθέτει στην ΕΕΕ κατά πόσον τα στοιχεία που ζητούνται είναι πιθανόν να έχουν ουσιαστική σημασία για τους σκοπούς της ποινικής έρευνας και την ενδεχόμενη τέλεση αξιόποινης πράξης (παρ. 3).

Σκοπός των ανωτέρω είναι ο περιορισμός της ΕΕΕ, όπου δει, σε περιπτώσεις ήσσονος σημασίας για την ποινική διαδικασία και να διευκολύνεται η εκτέλεση της αίτησης.

Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση παροχής πληροφοριών και συνακόλουθα η υποχρέωση εκτέλεσης της ΕΕΕ ισχύει μόνο στο μέτρο που η τράπεζα ή το μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, όπου τηρείται ο λογαριασμός, διαθέτει τις πληροφορίες (παρ. 4). Κατά συνέπεια, ο νόμος δεν θεσπίζει νέες υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη ή τις τράπεζες ως προς τη διατήρηση πληροφοριών σχετικά με τραπεζικούς λογαριασμούς.

Η εκτέλεση της ΕΕΕ, για στοιχεία σχετικά με τραπεζικούς και άλλους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς, απορρίπτεται από το κράτος εκτέλεσης στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) για τους λόγους άρνησης της αναγνώρισης ή της εκτέλεσης της ΕΕΕ του άρθρου 13 του παρόντος νόμου, β) το ζητούμενο ερευνητικό μέτρο δεν είναι αναγνωρισμένο από το Ελληνικό δίκαιο σε άλλη παρεμφερή υπόθεση.

Άρθρο 30

Στο άρθρο 30 ρυθμίζεται η έκδοση και εκτέλεση ΕΕΕ για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε πραγματικό χρόνο (άρθρο 28 Οδηγίας). Η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε πραγματικό χρόνο δεν ορίζεται στην Οδηγία, αλλά αντίθετα καθορίζονται ερευνητικά μέτρα στα οποία ιδίως μπορεί να γίνει αυτή η συγκέντρωση και συγκεκριμένα στην παρακολούθηση τραπεζικών ή άλλων χρηματοοικονομικών συναλλαγών μέσω συγκεκριμένων λογαριασμών και η ελεγχόμενη παράδοση στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης. Ούτε όμως και οι ελεγχόμενες παραδόσεις αναφέρονται σε άλλο σημείο της Οδηγίας, σε αντίθεση με την πρωτοβουλία των ΚΜ (βλ. υπ' αριθ. 9288/10 από 21-5-2010 έγγραφο του Συμβουλίου) που οδήγησε στη θέσπιση της Οδηγίας όπου περιλαμβανόταν αυτοτελές άρθρο για τις ελεγχόμενες παραδόσεις (άρθρο 26). Επίσης το άρθρο 12 της Σύμβασης που καταρτίστηκε από το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 34 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφορούσε στις ελεγχόμενες παραδόσεις. Με το άρθρο 30 του σχεδίου νόμου σε συμμόρφωση με το άρθρο 28 της Οδηγίας προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης ΕΕΕ για εκτέλεση ερευνητικών μέτρων για συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε πραγματικό χρόνο, συνεχώς και για ορισμένο χρονικό διάστημα, πρόκειται για ερευνητικά μέτρα για την παρακολούθηση τραπεζικών ή άλλων χρηματοοικονομικών συναλλαγών μέσω συγκεκριμένων λογαριασμών και για ελεγχόμενη παράδοση στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης (παρ. 1). Ειδικά για τις ελεγχόμενες παραδόσεις οι πρακτικές ρυθμίσεις καθορίζονται με συμφωνία μεταξύ του κράτους έκδοσης και του κράτους εκτέλεσης (παρ. 2).

-24-

Η ΕΕΕ του άρθρου αυτού πρέπει να επεξηγεί τους λόγους για τους οποίους τα αιτούμενα στοιχεία έχουν σημασία για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας (παρ. 3), ενώ δεν εκτελείται αν συντρέχει κάποιος από τους γενικούς λόγους του άρθρου 13 του σχεδίου νόμου αλλά και αν το αιτούμενο ερευνητικό μέτρο δεν προβλέπεται για την έρευνα παρόμοιας εσωτερικής υπόθεσης (παρ. 5). Τέλος, για την εκτέλεση της εν λόγω ΕΕΕ το κράτος εκτέλεσης δια των αρμοδίων αρχών του διενεργεί, διευθύνει και ελέγχει όλες τις απαραίτητες διαδικασίες (παρ. 4).

Άρθρο 31

Με το άρθρο 31 προβλέπεται η έκδοση ΕΕΕ για μυστικές έρευνες, δηλαδή προκειμένου να κληθεί το κράτος εκτέλεσης να συνδράμει το κράτος έκδοσης κατά τη διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας με ανακριτικούς υπαλλήλους από κοινού υπό συγκαλυμμένα στοιχεία ταυτότητας ή εμφανιζόμενους με συγκεκριμένη ιδιότητα (μυστική έρευνα). Στη συγκεκριμένη ΕΕΕ, σύμφωνα με το εδάφιο β' της παρ. 1, πρέπει να μνημονεύονται ρητά οι λόγοι για τους οποίους κρίνεται αναγκαία η έρευνα και η αρχή εκτέλεσης αποφασίζει λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις του εθνικού της δικαίου.

Στο ίδιο άρθρο προβλέπονται επίσης οι ειδικοί λόγοι για τους οποίους η αρχή εκτέλεσης μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση της σχετικής ΕΕΕ (παρ. 2), καθορίζεται ακόμη ότι οι μυστικές έρευνες διέπονται από τη νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου λαμβάνουν χώρα και ότι δικαίωμα διενέργειας, καθοδήγησης και ελέγχου στις έρευνες αυτές έχουν οι αρμόδιες αρχές του κράτους αυτού. Ειδική πρόβλεψη περιλαμβάνεται για τις μυστικές έρευνες που διενεργούνται στη χώρα μας, κατά την οποία διέπονται αυτές από την ελληνική νομοθεσία, δικαίωμα διενέργειας καθοδήγησης και ελέγχου έχουν οι αρμόδιες ελληνικές αρχές και θέματα όπως η διάρκεια, το νομικό καθεστώς των συμμετεχόντων καθορίζονται με συμφωνίες μεταξύ της χώρας μας και του κράτους έκδοσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΑΡΣΗ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Άρθρο 32

Με το παρόν σχέδιο νόμου για πρώτη φορά ρυθμίζεται το θέμα της διεθνούς παρακολούθησης των τηλεπικοινωνιών, με βάση τις πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις²⁸, χωρίς ωστόσο να αγνοούνται οι παραδοσιακές πτυχές της τηλεπικοινωνιακής άρσης απορρήτου.

Πράγματι, οι τηλεπικοινωνίες γνώρισαν την τελευταία περίοδο ραγδαία ανάπτυξη, ιδιαίτερα στον τομέα των κινητών τηλεπικοινωνιών. Δύο ζητήματα αξίζουν προσοχής ως προς το φαινόμενο αυτό: Πρώτον, η άρση απορρήτου των τηλεπικοινωνιών απαιτεί την εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ αποτελεσματικότητας

²⁸ Το ερώτημα πως να παρακολουθείς τις τηλεπικοινωνίες υπάρχει από τη γέννησή τους το 1844, όταν για πρώτη φορά ο Samuel Morse έστειλε από την Ουάσιγκτον στη Βαλτιμόρη το ακόλουθο τηλεγράφημα «What hath God wrought» («Τι κατώρθωσεν ο Θεός»), Αριθμοί κεφ. 23.23, Βίβλος), βλ. Daniel Walker Howe, What Hath God Wrought : The Transformation of America, 1815-1848, Oxford Press, 2009, Introduction.1.

των ερευνών και του σεβασμού των ατομικών ελευθεριών. Δεύτερον, η νομοθετική ρύθμιση της νέας κατάστασης των σύγχρονων τεχνολογιών. Η νέα κατάσταση εξηγείται με δύο τρόπους: Αφενός, η τεχνολογία τηλεπικοινωνιών μέσω δορυφόρου επιτρέπει με μία και μόνον εντολή άρσης απορρήτου να πραγματοποιηθεί αυτή για ένα πρόσωπο σε οποιοδήποτε σημείο της περιοχής κάλυψης του δορυφόρου, δηλαδή καταρχήν σε ένα μεγάλο αριθμό κρατών. Αφετέρου, τα εθνικά δίκτυα παραδοσιακής κινητής τηλεφωνίας μπορούν να καταστήσουν δυνατή την άρση απορρήτου στο εξωτερικό, για παράδειγμα σε συνοριακές περιοχές, δεδομένου ότι η περιοχή που καλύπτουν δεν μπορεί να περιοριστεί αυστηρά στο πλαίσιο των συνόρων.

Περαιτέρω, υπάρχουν δύο περιπτώσεις υπέρβασης του παραδοσιακού πλαισίου συμβάσεων δικαστικής συνδρομής:

- α) Η πρώτη περίπτωση, αφορά το να επιτραπεί σε ένα κράτος μέλος να υλοποιήσει ένα μέτρο στο δικό του έδαφος· η ΕΕΕ συνίσταται καταρχήν στο να επιτραπεί σε ένα κράτος μέλος (κράτος έκδοσης) να υλοποιήσει ένα μέτρο άρσης απορρήτου στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους (το κράτος εκτέλεσης).
- β) Η δεύτερη περίπτωση, αντιμετωπίζει μια κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει ούτε κράτος έκδοσης ούτε κράτος εκτέλεσης (το κράτος μέλος το οποίο προβαίνει στην άρση δεν έχει ανάγκη τεχνικής συνδρομής από το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο καθ' ου η άρση).

Ο όρος “τηλεπικοινωνίες” δεν περιορίζεται μόνον στις τηλεφωνικές συνομιλίες, αλλά εννοείται ευρύτερα. Ακόμη, στο μέτρο του δυνατού, ένα κράτος μέλος μπορεί να διαβιβάζει τα τεχνικά στοιχεία σχετικά με κάθε τηλεπικοινωνία, όπως για παράδειγμα τον καλούμενο αριθμό, την ώρα και τη διάρκεια της τηλεπικοινωνίας καθώς και, όταν αυτό είναι διαθέσιμο, τον τόπο από τον οποίον μεταδόθηκε ή λήφθηκε η τηλεπικοινωνία. Ελλείψει ορισμού, οι διατάξεις περί άρσης απορρήτου των τηλεπικοινωνιών θα μπορούν να εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές των επικοινωνιών, οι οποίες καθίστανται δυνατές από τις παρούσες και μελλοντικές τεχνολογίες.

Ειδικότερα, η παρ. 1 ρυθμίζει τη δυνατότητα έκδοσης ΕΕΕ με σκοπό τη διαδικασία άρσης απορρήτου τηλεπικοινωνιών στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης, παρέχοντας έτσι τεχνική βοήθεια στο κράτος έκδοσης.

Η ΕΕΕ αποστέλλεται μόνο σε ένα κράτος μέλος, αν πολλά κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα πλήρους τεχνικής βοήθειας από τη ζητούμενη από το κράτος έκδοσης. Κατά προτίμηση επιλέγεται το κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται ο καθ' ου η άρση απορρήτου στην ποινική υπόθεση (παρ. 2).

Η ΕΕΕ που εκδίδει η αρχή έκδοσης, σύμφωνα με την παρ. 1 περιέχει τα εξής στοιχεία (παρ. 3):

- α) στοιχεία με σκοπό τον προσδιορισμό της ταυτότητας το προσώπου,
- β) την επιθυμητή διάρκεια της άρσης απορρήτου τηλεπικοινωνιών και,
- γ) επαρκή τεχνικά δεδομένα, ειδικότερα στοιχεία αναγνώρισης του καθ' ου η άρση απορρήτου, ώστε να εξασφαλίζεται η θετική ανταπόκριση στην εκτέλεση της ΕΕΕ.

Κύριος λόγος που μπορεί να θεωρηθεί στην ΕΕΕ ότι το αναφερόμενο σε αυτή ερευνητικό μέτρο είναι το ενδεικνυόμενο είναι ότι ο καθ' ου η άρση απορρήτου τηλεπικοινωνιών βρίσκεται στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης (παρ. 4).

Το κράτος εκτέλεσης, εκτός από τους λόγους άρνησης της αναγνώρισης ή εκτέλεσης του άρθρου 13, μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση της ΕΕΕ αν αξιολογεί τη συνέχεια που πρέπει να δώσει στην ΕΕΕ ελέγχοντας κατά πόσον το μέτρο θα μπορούσε να ληφθεί σε αντίστοιχη εσωτερική του υπόθεση. Η αρχή έκδοσης οφείλει να παράσχει μια περιγραφή των γεγονότων, που αφορά την ποινική έρευνα, το δε κράτος εκτέλεσης να ζητήσει κάθε συμπληρωματική πληροφορία που κρίνεται αναγκαία, προκειμένου να μπορέσει να αξιολογήσει, αν το αιτούμενο μέτρο θα είχε ληφθεί σε αντίστοιχη εσωτερική του υπόθεση (παρ. 5).

Η παρ. 6, με την επιφύλαξη της παρ. 1, προβλέπει ότι η ΕΕΕ εκτελείται με δύο τύπους άρσης απορρήτου τηλεπικοινωνιών:

α) Ο πρώτος αφορά την άμεση διαβίβαση στο κράτος έκδοσης των τηλεπικοινωνιακών συνδιαλέξεων των καθ' ων η άρση απορρήτου. Η άμεση διαβίβαση συνίσταται στο να κατευθυνθεί άμεσα προς το κράτος έκδοσης η τηλεπικοινωνία που τελεί υπό άρση απορρήτου, όπου καταγράφεται από την αρμόδια αρχή έκδοσης.

β) Ο δεύτερος αποσκοπεί στην καταγραφή και τη μεταγενέστερη διαβίβαση τηλεπικοινωνιακών συνδιαλέξεων στο κράτος έκδοσης, όταν δεν είναι δυνατή η άμεση διαβίβαση, αδυναμία που μπορεί να οφείλεται τόσο στο κράτος έκδοσης όσο και στο κράτος εκτέλεσης.

Οι αρμόδιες αρχές έκδοσης και εκτέλεσης προβαίνουν σε διαβούλευση για να συμφωνήσουν σχετικά με τον τρόπο και τις προϋποθέσεις διεξαγωγής της άρσης απορρήτου των τηλεπικοινωνιών, κατά τα στοιχεία α) και β). Η ως άνω συνεργασία των δύο αυτών αρχών θα πρέπει να πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο, ώστε να καλύπτονται όλες οι τεχνικές δυνατότητες των τηλεπικοινωνιών (όπως π.χ. δεδομένα κίνησης και θέσης), και όχι μόνο το περιεχόμενο των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων.

Η αρχή έκδοσης, όταν εκδίδει την ΕΕΕ της παρ. 1 ή κατά το στάδιο της άρσης απορρήτου των τηλεπικοινωνιών, έχει τη δυνατότητα να ζητήσει επιπλέον (πέραν της καταγραφής) αποκωδικοποίηση ή αποκρυπτογράφηση της καταγραφής, αν προβάλλει ιδιαίτερο προς τούτο λόγο, ή συναίνει η αρχή εκτέλεσης (παρ. 7).

Η κατανομή των δαπανών για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 23, με την εξαίρεση των δαπανών μεταγραφής, αποκωδικοποίησης και αποκρυπτογράφησης των τηλεπικοινωνιών, που βαρύνουν το κράτος έκδοσης (παρ. 8).

Άρθρο 33

Όταν για την εκτέλεση ερευνητικού μέτρου, στο πλαίσιο ποινικής έρευνας, η άρση απορρήτου των επικοινωνιών επιτρέπεται από τις αρμόδιες αρχές ενός κράτους μέλους («του κράτους μέλους που

προβαίνει σε άρση απορρήτου») και η τηλεπικοινωνιακή διεύθυνση του αναφερομένου στην εντολή άρσης απορρήτου βρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους («του κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται η κοινοποίηση»), από το οποίο δεν χρειάζεται τεχνική συνδρομή για να διενεργηθεί η άρση απορρήτου, το κράτος μέλος που προβαίνει σε άρση απορρήτου ενημερώνει το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η κοινοποίηση.

Η παρ. 1 δημιουργεί υποχρέωση για κάθε κράτος μέλος που προβαίνει σε άρση απορρήτου, στο πλαίσιο ερευνητικού μέτρου για τη διεξαγωγή ποινικής υπόθεσης, να ενημερώνει το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το πρόσωπο του οποίου οι συνδιαλέξεις έχουν τεθεί υπό άρση απορρήτου. Η ενημέρωση αυτή γίνεται:

α) Πριν από την άρση απορρήτου στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το κράτος έκδοσης γνωρίζει ήδη κατά τη στιγμή που δίδεται η εντολή για άρση ότι ο καθ' ου η άρση βρίσκεται στο έδαφος του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η κοινοποίηση.

β) Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η άρση απορρήτου είχε ήδη αρχίσει, μόλις το κράτος έκδοσης διαπιστώσει ότι ο καθ' ου η άρση βρίσκεται στο έδαφος του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η κοινοποίηση.

Για την κοινοποίηση της παρ. 1 χρησιμοποιείται το έντυπο του Παραρτήματος Γ (παρ. 2).

Με σκοπό την ομαλή διεξαγωγή των ερευνών, η παρ. 3 ορίζει ότι το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η κοινοποίηση υποχρεούται να πληροφορήσει αμέσως, και το αργότερο εντός 96 ωρών από την παραλαβή το κράτος που προβαίνει σε άρση απορρήτου, σε περίπτωση που αυτή (άρση απορρήτου) δεν θα επιτρεπόταν σε παρόμοια εσωτερική του υπόθεση λόγω αντίθεσης στην εθνική του νομοθεσίας, ότι:

α) δεν μπορεί να συνεχισθεί η άρση του απορρήτου,

β) να απαιτήσει να μην χρησιμοποιηθεί, ή να μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον υπό ορισμένους όρους που αυτό προσδιορίζει, το υλικό που συγκεντρώνεται από την άρση απορρήτου - είτε έχει συγκεντρωθεί πριν, είτε μετά την κοινοποίηση – και μέχρι τη χρονική στιγμή κατά την οποία κοινοποιεί την απαίτησή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΜΕΤΡΑ Άρθρο 34

Το άρθρο 34 του σχεδίου νόμου ρυθμίζει τα προσωρινά μέτρα. Ειδικότερα στην παρ. 1 ρυθμίζεται η δυνατότητα έκδοσης ΕΕΕ για λήψη προσωρινών μέτρων καθώς και ο σκοπός που επιδιώκεται με αυτή που είναι η πρόληψη της καταστροφής, μετατροπής, απομάκρυνσης, μεταφοράς ή διάθεσης ενός αποδεικτικού στοιχείου. Στην παρ. 2 ορίζεται ότι η αρχή εκτέλεσης οφείλει να ενεργήσει το συντομότερο δυνατόν και συγκεκριμένα ότι αποφασίζει και κοινοποιεί την απόφασή της περί των προσωρινών μέτρων,

-28-

εφόσον είναι εφικτό, εντός 24 ωρών από την παραλαβή της ΕΕΕ. Στην παρ. 3 προβλέπεται η υποχρέωση αναφοράς στην ΕΕΕ από την αρχή έκδοσης, αν τα αποδεικτικά στοιχεία θα διαβιβασθούν στο κράτος έκδοσης ή αν θα παραμείνουν στο κράτος εκτέλεσης, ενώ στην παρ. 4 ρυθμίζεται η περίπτωση που η ΕΕΕ συνοδεύεται από αίτημα παραμονής των αποδεικτικών στοιχείων στο κράτος εκτέλεσης. Τέλος στην παρ. 5 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διάρκεια του προσωρινού μέτρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 35

Το άρθρο 35 περιλαμβάνει τις μεταβατικές ρυθμίσεις, με κριτήριο τον χρόνο λήψης των αιτήσεων συνδρομής.

Αθήνα, 30 Αργυρίου, 2017

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΤΟΝΗΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΣΚΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΑΣ ΙΗΣ